

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Iduns Kungl. Hofboktr.

N:r 45 (568)

Fredagen den 11 november 1898.

11:te årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. > 5:— Iduns Modet., månadsuppl. > 3:— Barngarderoben > 3:—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Öppen kl. 10—5. Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgiftningstid: hvarje fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösnr endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påtörjad tital stav. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
--	--	--	--	--	--

Bolette Gjör.

Författarinnan »Margrethe».

I vårt broderland Norge ha under de senare decennierna af vårt århundrade mäktiga krafter rört sig på många områden. Så äfven på det kyrkliga och religiösa, hvarest många af Norges män och kvinnor gjort beaktansvärda insatser af tro och kärlek. Vi behöfva blott påpeka den stora missionsverksamhet, som, ofta med mycken personlig uppoffring, bedrifvits. Missionen på Madagaskar, i Zululandet och Santalistan har ock att uppvisa ett ovanligt framgångsrikt arbete med män, sådana som *Borchgrevink*, *Schreuder*, *Skrefsrud* och *Börresen* i spetsen.

Men äfven inom landet ha universitets- och församlingslärare, så väl som åtskilliga yngre författare, uppträdt med kraftiga inlägg mot tidens flacka uppfattning af livvets viktigaste frågor.

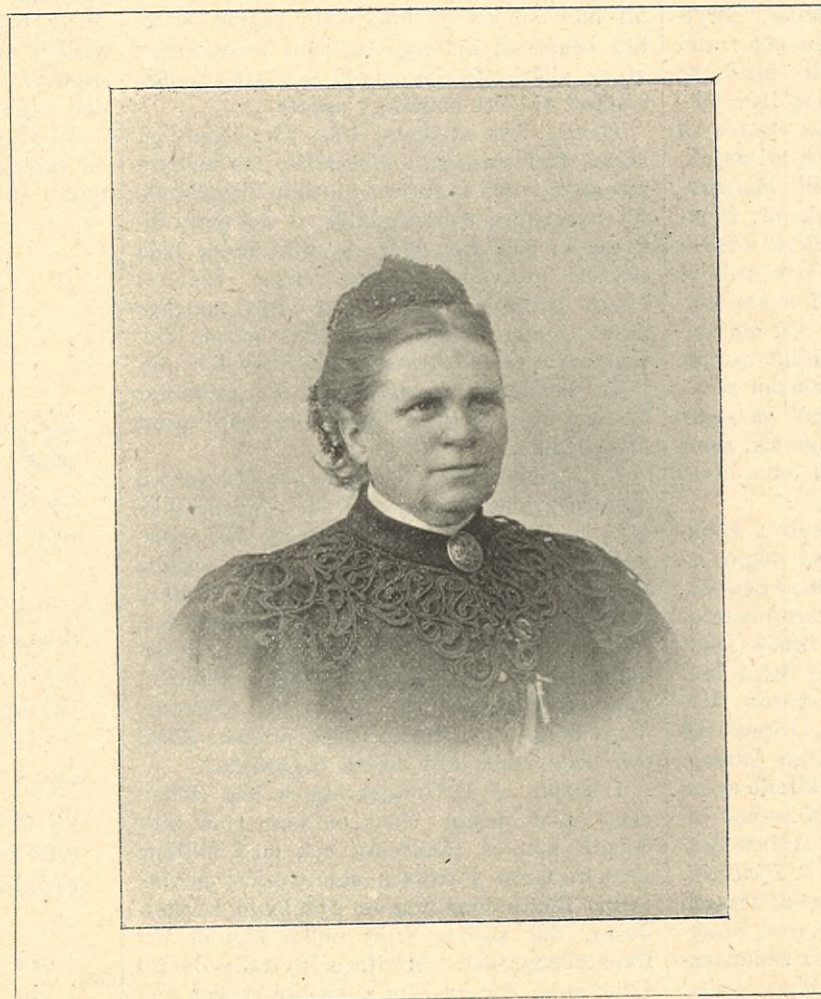
Vi nämnde män och kvinnor. Bland de senare återgifva vi här bilden af en kvinna, som utöfvat stort inflytande på tänkesätt och åsikter inom sitt hemland och där är känd i vida kretsar samt förtjänar att äfven i vårt land vara det, långt mer än hon är.

Fru *Bolette Gjör* har under författaremärket *Margrethe* under flere år utsändt böcker, som af vänner till gedigen läsning i ädel form tillvunnit henne stort erkännande och gjort henne populär inom olika samhällslager. Ty hvem har i Norge icke läst de så allmänt spridda berättelserna: »Anna Helsing», »Et Stormveier», »Embetsmand och bonde» och flere af samma märke, som för unga och gamla i hemmen, alltefter som de utkommit, blifvit en verk-

lig skatt och i sin mån bidragit att höja den literära smaken. De äro skildringar, gripna ur lefvande lifvet på grunden af historisk verklighet. Man läser icke blott om dessa tilldragelser från mors och mormors tid, man lefver med i dem, man utgör själf en handlande person i dem. Särskildt synes författarinnan förtrogen med de andliga väckelserna på 1850-talet och de strömningar, som då rörde sig inom den norska folkkyrkan, så väl med

dennas äkta lifsyttningar som hennes osunda utväxter. Sålunda är det ej konstprodukter man möter i dessa böcker af *Margrethe*, ej foster af en rik fantasi, utan fotografiskt återgifna verklighetsbilder, med den skickliga handens lätta retoucheringar, ägnade att gifva en rätt uppfattning af tiden och förhållandena.

Fru *Gjör*, eller som hennes fullständiga flicknamn var, *Bolette Margarethe Nissen*, är född i Trondhjem 1835 och döpt i den gamla minnesrika domkyrkan. Fadern var affärsman, men dog då dottern var endast ett år gammal och system *Ricke* ett år äldre. Tre år efter mannens död ingick modern nytt äktenskap med prokurator *Ræder* och flyttade med honom till *Hedemarken*, där familjen bosatte sig på egen gård i närheten af den gamla staden *Hamar*. De unga döttrarna uppväxte således på landet, med undantag af skolåren i *Kristiania*, där de erhöilo en för den tiden särdeles god undervisning. Modern, som omtalas såsom en fint bildad, blid och begåfvad kvinna, var särskildt mån om

Kärleken ej gränser tål,
Och det språk den hulde talar
Är naturens modersmål.

B. E. Malmström.

att bereda döttrarna en vårdad uppfostran. Och så framlefde de sin första ungdom, dels under allvarliga studier, dels med de nöjen och förströelser, som vanligen tillhöra deras ålder. Livvet i den fria naturen inverkade ock mäktigt på deras för allt skönt öppna sinnen.

Mäktigare än af allt annat grepos de dock af den underbara rörelse, som i början af femtiotalet uppstod i Norge och i dess nyaste kyrkohistoria blifvit känd under namn af »Lammerska väckelsen». Den framkallades nämligen af den i många afseenden rikt begåfvade pastor Lammers, som med Eliasnit uppträdde mot rådande världsanda och missbruk inom kyrkan samt i tal och skrift framhöll nödvändigheten af en ny tingens ordning. Den egentliga härden för hans verksamhet var den lilla naturskönt belägna staden Skee, men rörelsen spridde sig därifrån vida omkring i landet och utmynnade omsider i en s. k. friförsamling med Lammers till föreståndare och ledare.

Det är dessa andliga strömningar, som fru Gjør i en senare tid så lifligt skildrat i flere af sina böcker, men särskildt i »Et Oveier», hvilket hon själf anser för det betydelsefullaste af sina arbeten, grundadt dels på hennes egna iakttagelser, dels på samtidas berättelser därom. Det var en företeelse, som mera hade karaktären af ett häftigt stormväder än af en stilla andens vind, ett stormväder som sträckte sig vida omkring i landet, hvarunder det äfven nådde det landtliga hem i Hedemarken, hvarom vi här talat, och utöfvade så väl på modern som döttrarna ett afgörande inflytande. Brytningarna voro dock så våldsamma och framkallade så mycken inre och yttre strid, att svagare naturer äfven kroppsligen ledo där-af. Den känsliga Bolettes hälsa syntes så angripen, att hon för en befarad bröstsjukdom hösten 1858 skickades till Madeira, där hon kvarstannade två hela år, hvarunder de nya känslor, som blifvit väckta inom henne, fingo i ensamhet och stillhet utveckla sig och mogna. Själf anser hon denna tid af stor betydelse för sin blifvande lifsgärning, ty jämte åtskilligt osundt innebar utan tvifvel den Lammerska rörelsen mycket godt och hälsosamt, så snart de första svallvågorna något lagt sig, samt blef för mången en väckelse att lefva lifvet på allvar.

Medan den ena systemen sålunda i främmande omgifning tillbragte sina dagar på Madeira, njöt af dess härliga natur och fördjupade sig i dess äldre och nyare historia, gjorde den andra ett längre besök i det svenska grannlandet. Härunder kom hon också att vistas någon tid hos baron Hermelins på det gamla herresätet Gripenberg i Småland. Här fick hon första gången höra talas om den då nyss upprättade svenska diakonissanstalten, som med varmt intresse omfattades af husfrun på stället, dotter till den gamle missionären P. Fjellstedt. Den norska gästen fattades snart af samma intresse, och ju mer hon hörde, dess innerligare blef hennes önskan att en sådan anstalt måtte komma till stånd äfven i den

norska hufvudstaden, där den ju var lika mycket af nöden som i den svenska. Och hvad skulle hon väl hellre önska än att i någon mån få bidraga härtill? Uppfylld af detta nya intresse återvände hon till hemmet i Hedemarken. Här sammanträffade efter någon tid de båda systrarna och det med en ny blick på lifvet och de allvarliga kraf det ställer på den tjänande kärleken. I stället att såsom hittills lefva ett själfviskhetens lif, ville de nu ägna sig åt arbete och verksamhet för andra. Till en början sökte de genom åtskilliga småskrifter och uppsatser i tidningar och tidskrifter väcka det allmänna intresset för en blifvande diakonissanstalt, hvartill Mathilda Foy's ypperliga svenska broschyr: »Vet du hvad diakonisshuset är?» gaf ett godt uppslag.

Emellertid åtnöjde sig den äldre systemen icke i längden ensamt med denna mera teoretiska verksamhet, hon ville äfven praktiskt sätta sig in i diakonissarbetet, hvarför hon ock genom en tids vistelse i Kaiserswerth och Neuendettelsau sökte utbildta sig för detsamma, och när tiden kom att hennes lifligaste önskan nådde fullbordan och en diakonissanstalt verkligen upprättades i Kristiania, ingick hon genast såsom »syster» i den och blef lärarinna för de unga profsystrarna. Här öppnades ett rikt och välsignelsebringande lif för henne, ehuru hon ofta långa tider måste framlefva det på sjuksängen. Därifrån redigerade hon dock det första diakonissbladet och utgaf den ena upplysande och vägledande boken i ämnet efter den andra. Ty utom det, att hon var en på hufvudets vägnar ovanligt begåfvad kvinna, var hon i besittning af en själskraft och energi, som satte henne i stånd till ett oafåtligt arbete.

Denna lilla afvikelse från vårt egentliga ämne, författarinnan *Margrethe*, må motive- ras af de båda systrarnas intima förhållande till hvarandra och särskildt af det stora inflytande, som den äldre systemen under hela sitt lif utöfvade på den yngre, Bolette. Deras intressen voro under olika perioder alltid gemensamma, den enas varma deltagande för diakonissverksamheten har alljämt delats af den andra, och *Margrethe* har äfven i sina skrifter ägnat den ett varmt erkännande.

Dels genom öfversättningar och dels genom mindre originaluppsatser hade »*Margrethe*» alltmer fäst uppmärksamhet vid sig. Hennes klara blick och lediga penna gjorde henne bemärkt, icke blott inom literära kretsar, utan äfven af den stora allmänheten, och under det hon äfven praktiskt ägnade sig åt ett mångskiftande arbete i människovänligt och kulturellt afseende, fingo hennes skrifter alltmer prägeln häraf och lästes med allt större begärlighet.

I början af 1870-talet ingick hon äktenskap med pastor *Gjør*, en man som fullt delade hennes tänkesätt, och med hvilken gemensamma intressen sammanfört henne. Deras första hem var en fjällbygd i Österdalen, där pastor *Gjør* under fem år var församlingspräst. Härifrån flyttade de till Kristiania, där pastorn alltsedan verkat som

präst i Jakobs församling, med öppet hus för sina församlingsbor och varmt deltagande i deras andliga och lekamliga angelägenheter.

Fru *Gjør* är en af de kvinnor, som gå med öppna ögon genom lifvet och räcka till för mycket. Sedan flere år är hon en aktiv medlem af Kristliga föreningen för unga kvinnor i den norska hufvudstaden och har inom denna förening hållit mycket besökta bibelstudier. Hon har äfven utgivit flere tidskrifter för barn och ungdom. *Hednamissionen* har varit ett af henne med förkärlek omfattadt arbetsfält, hvarför hon vid norska missionsällskapet's femtioårsjubileum utgaf en mycket uppmärksam bok, »*Missionsbarnet*», tillägnad hufvudbestyrelsen för nämnda sällskap, en bok, som alltid skall läsas med intresse och glädje af missionens vänner och därtill särskildt lämpar sig för gemensam läsning i hemmen. Liksom »*Margrethes*» böcker i allmänhet, bär den omisskänliga spår af lefvande verklighet och är en trogen framställning af stämningar, som under årens lopp rört sig hos missionsvänner i landet. Icke heller är det till skada för verklighetsintrycket, att man alltigenom har en stark förnimmelse af att författarinnan själf lefvat med i dessa stämningar. Man ser för sina ögon den unga kvinna, som gifvit boken dess namn, man lär sig att deltaga med henne i hennes kamp och tvifvel så väl som i hennes hopp och seger. Hvar och en, som något känner till de kretsar, i hvilka vi här införas, vet att personer och förhållanden äro gripna ur det kristliga folklif, som i själfva verket har burit och bär det från norska kyrkan utgående missionsarbetet. Åtskilliga af »*Margrethes*» böcker äro öfversatta på svenska och utgifna på F. Skoglund's förlag.

Vi sluta med att tillönska författarinnan en fortsatt verksamhet på de olika fält hon redan så framgångsrikt beträddt.

L. S.

Skiften.

Där hängde uppå väggen
en vissnad lagerkrans,
med band, som hunnit blekna,
och skrift af mörknad glans.

»Till tack för ädel njutning!»
där stod i guld och rödt
bredvid ett gammalt årtal,
till hälften undannött.

Och han, som kransen vunnit,
en gång i årans dar,
satt åldrad vid min sida,
gråskäggig, hjässa bar.

Dock medan björkvedsglöden
i vinterskymning bränn,

vi letade bland minnen
och funno där hvarann.

Alltsom vi glasen tömde
med vemodsfyllda: skåll!—
vår ungdom kom tillbaka
med drömda konstnärsmål,

med hvad vi varmast velat,
med hvad vi rikast trott,
med allt, som under jubel
likt sol i hjärtat bott.

Då väckte oss en stämman,
som bjöd: "Om jag får be,
en liten enkel smörgås
står redo till supé."

Utöfver skymningsstämning
sig bländhvitt lampsken spred.
Björkglöden blef till aska—
och våra drömmar med.

Vi togo lilla supen
och åto lax med dill
och prisade värdinnan
för hennes goda sill.

Då såg hon bort mot kransen
med fryntligt raljeri
och sade: "Mine herrar,
där är mitt skafferi.

Fast bladen äro torra,
de ha sin smak ändå,
som ni ju nu, dess bättre,
belättna pröfvat på."

Då log min vän och sade:
"Det kan man kalla tröst",
och fortfor som i tankar
med halft beslöjad röst:

"Ja, praktiskt folk, de veta
hvad skröp kan duga till:
att man med vissnad lager
ännu kan krydda sill!"

Sigrid Elmblad.

Offren åt husgudarne.

ett synnerligen tilltalande moment i den gammal-romerska mytologien är offerandet till husgudarne (=penaterna). Det verkställdes ock af de gamla romarne med större innerlighet än öfriga offer och tyckes inneburi själfva kärnan af deras gudsdyrkan. Det var ett föreningband för familjens medlemmar: alla samlades de kring samma helgedom, den husliga härden, alla framburo de offer till hemmets gudom.

Huru väl behöfdes ej äfven i våra dagar ett föreningsband, som kunde, mer än vanligen sker, sammanhålla familjens medlem-

mar kring hemmets härd! Den gudomlighet, som alla familjens medlemmar borde enas om att dyrka, den hvartill de alla borde offra, är *hemtrefnaden*. Och offret, som hvar och en borde frambära, det är något af sig själf, eller kanske rättare något af sin själfviskhet, en eller annan vana eller egenhet, som stör sammanlefnadens trefnad.

Mången anser att i hemmet bör härska fullkomlig frihet, där behöfver ingen, åtminstone ingen af dess hufvudpersoner, lägga band på sina nycker och egenheter, sina fula vanor, sitt dåliga lynne. Men på detta sätt uppstår ej ett idealiskt hem, ett sådant hvartill medlemmarne längta åter, då de äro borta, och hvari gästen njuter denna känsla af fullkomlig trefnad, som kan erfaras, men ej beskrivas.

Nej, offren alla åt husgudarne, offren för hemmets trefnad! Du husfader har kanske ett retligt lynne, sök att öfvervinna det! Låt ej dina affärer helt upptaga ditt sinne och göra dig liknöjd för ditt hem. Du husmoder är utledsen af köksarbete, du har tråkigheter af tjänare, låt dock ej detta blifva samtalsämnet inom familjen; du är trött och nervös, sök att lägga band därpå, så att du ej verkar nedtyngande i ditt hem.

Och I föräldrar, käxen ej på barnen, utan unnen dem barndomens och ungdomens glädje i så rikt mått, som förhållandena medgifva. Gören hemmet gladt för dem, därigenom blir det dubbelt kärt och en stark makt i striden mot den yttre världens frestelser. Men tillåten aldrig själfsväld! Lären det späda barnet att i föräldrarne se en makt, som måste lydast. Lären de uppväxande unga att också de måste göra offer för hemtrefnaden, dämpa sina larmande lekar, torka sina smutsiga fötter, ordna sina skräpande leksaker och i sin mån söka att bibehålla hemmet trefligt och inbjudande.

I vuxne söner och döttrar, offren ock I till hemmets gudar. Läggen band på eder allt för stora lust efter nöjen och ungdomssällskap. Pröfvas edert tålmod i umgänget med de gamla, så visen det ej, lyssnen med uppmärksamhet till en många gånger förut hörd historia, och då, som ofta händer, de gamlas och de ungas uppfattning går stick i stäf mot hvarandra, så tigen hellre än att säga emot. Ären i nödgade att yttra eder mening i sådana fall, så gören det vördsamt och undfallande, att det ej må sära.

Alla hafva vi offer att göra, alla någon egenhet, om än så oskyldig, som bör motarbetas för den allmänna trefnadens skull.

Att fel, såsom oordentlighet, slöseri m. m., böra bortläggas, faller af sig själf, men äfven det, som i sig själf är en dygd, kan öfverdrivas, så att det blir till skada för hemmets trefnad i stället för att befördra den. Öfverdrifven ordentlighet blir pedanteri, en egenskap, som medför vantrefnad för såväl de öfriga familjemedlemmarne som gästerna. Någoting obeskrifligt stelt och tryckande ligger i den ständiga oron att rubba ett föremål i rummet ur dess föreskrifna ordning eller draga in ett sandkorn på det skinande golvet.

Att en mor själf vårdar sitt barn är rätt, men om hon så helt hänger sig däråt, att hon ej mer kan vara sin makes sällskap, ej bereda trefnad i hemmet, utan tvingar honom att söka den utomhus, så handlar hon hvarken rätt eller klokt.

Och lika nyttig som fliten är, lika skadlig för en själf och andra samt för hemmets tref-

nad är den rastlösa arbetsifver, som ej unnar sig ro vid måltiderna, ej tillåter ett lugnt samspråk, ej behöflig hvila dag eller natt. De som hafva ett sådant lynne, böra motarbeta det och söka *lära sig* hvila och lugn, annars blir följden ett förstördt nervsystem och dessutom — störd hemtrefnad.

Ett godt hem är något så oändligt ljust och dyrbart, det är så väl värdt dessa små offer, som rikligen löna sig själfva och blifva så lätta att göra, om vi alla bära inom oss ett ideal för hemtrefnad och efter bästa förmåga söka förverkliga det. Men det måste vara ett opersonligt ideal; en af hemmets medlemmar får ej upphäfvast sig till dess gudom och göra sina infall och nycker till lagar. Där så är och de andra i ovis välvilja blott sträfva efter att lyda, där lider hemmets trefnad, men allra värst lider dens karaktär, som gjort sig själf till »husgud».

Alla måste vi offra till husgudarne, alla ena oss i sträfvan att bygga ett godt, ett ljust och varmt hem! Ett dylikt hems inflytande gör sig gällande i vida kretsar, det land, som äger många sådana hem, är starkt, rikt och lyckligt.

A. W.

I inackorderingsfrågan.

VII.

Ett tack till Stade.

Helt visst har ni genom er uppsats i Idun nr 40 inkastat en brandfackla i inackorderingsväsendets natt, och synes mig en fråga som denna både behjärtansvärd och vidlyftig.

Som jag själf under mer än ett tiotal år icke haft något annat hem än af åsyftade slag, djärfves jag härmed uttala min åsikt och erfarenhet i ämnet. Det är med vemod jag tänker tillbaka på de många föga solljusa åren. Arbete har varit hufvudsak, ty kontorsfordringarna ha mången gång kraft »högtrycks»-kraft i utförandet. Strax man börjar kampen för tillvaron erbjudes man en jämförelsevis ringa lön, hvilken med tacksamhet antages, emedan meriten »praktik» är hvad som behöfves och som framdeles sedan skall höja de ekonomiska förhållandena.

Med en liten och strängt begränsad summa i sin börs går man så åstad för att söka rum i ett hem. Man annonserar, får 40 å 50 svar, det ena i det närmaste det andra likt, »stort ljust rum, godt bord, angenämt hem» etc. Sedan man sökt ut några med det fördelaktigaste läget, så börjar jakten gata upp och gata ned. De »ljusa, trefliga rummen» hägra blott fortfarande i drömmen, ty det är sorgligt att se, hur anspråkslösa omdömen flertalet haft, då det gällt att utbjuda »ett hem».

Oftast kommer en allt utom proper jungfru och gläntar på dörren, när man ringt, så småningom visar sig värdinnan, som för en igenom tamburen o. s. v, det vill säga, sällan har rummen, som bjudas ut, egen ingång, utan man »persuaderas att stiga öfver, om ej salen, så något annat rum. Och rummet man hamnar i, som »för närvarande är ledigt», är allt utom inbjudande och trefligt. Både kalt och kallt, utan en matta eller ringaste spår af beboelighet — så står det framför en! Man söker ett ögonblick i minnet, om man kan på något rimligt sätt komplettera det felande, nervös och trött hoppas man på möjligheten därpå, och så beslutar man sig, med tungt hjärta och slitna nerver, att fästa sig vid detta.

Dagen för ankomsten är inne och där står man nu med sina anspråkslösa kolly inburad inom fyra så godt som tomma väggar.

Om man sedan af en slump så småningom råkar på ett liktänkande element i detta »hem», är det både lycka och tur. Det är sällan, om någonsin, inackorderingsvärdinnorna *välja* sina pensionärer. Oftast händer det, att vi flickor få nöja oss med »deladt rum», och icke sällan att mycket olika individualiteter råka samman. Skulle man våga fram med en anmärkning härom, är

den älskvärda värdinnan ej sen att på mindre vänligt sätt proponera flyttning eller framkasta en eller annan oönskelig beskyllning mot den ena eller andra. En anmärkning, hur väl befogad den otaliga gånger kan vara, tages ingen hänsyn till.

Stade har, tycks mig, bildat sig ett sundt och rätt begrepp om inackorderingsvärdinnan. Naturligtvis finnes väl något undantag, men tyvärr äro de ytterst få, enligt min och många med-systrars direkta erfarenhet.

Kosten, som bjuds på mellanklass-ställen, är alltid mager och klen. Af prima bjuds intet. Ifrån den klarblå, hemska skummjölken till de veckogamla kött-(bröd)-bullarne, som aldrig saknas på ett inackorderingsbord i förening med några torra medvurstskifvor, är allt af underhalt. Något utöfver det alla *minsta möjliga* bjuds faktiskt aldrig. Om inspektörer någonstades behöfdes och vore på sin plats, så vore det i sanning för dylika anstalter. Kanske då att »hemmen» blefve litet mer hemlika och värdinnan icke fullt så godtyckligt världslosade dem.

De s. k. I klass inackorderingarna existera säkert endast i andanom. »De fina namnen» borga än oftare för knapp och mager kost. Dem, som lyckas finna härbärge hos något »undantag» härutinnan, lyckönskar jag; min 10-åriga otur har till denna stund varit rätt efterhängsen.

Än en gång ett *tack till Stade*, som hade mod tända »eld på krutet» — vi skulle säkerligen varmt förstå hvarandra.

Att inackorderingsvärdinnorna borde oändligt mycket mera taga hänsyn till pensionärerna, förordas säkerligen af många, hvarti instämmer fortissimo

En af dem.

VIII.

Om det tillåtes mig, skulle jag med några ord vilja särskildt besvara artikeln »Inackorderingsvärdinnor» af Stade.

»Att kvinnor, som på äldre dagar nödgas försörja sig själfva, söka göra det genom att mottaga inackordering» torde vara hvarken »egendomligt» eller »klandervärdt», utan *helt naturligt*. Dels äro de för gamla att lära något nytt yrke, dels är hvad de lärde i sin ungdom nu gammalmodigt, och dels hafva de ofta gamla kära husgerådssaker, från hvilka de hafva svårt att skiljas, och för hvilka de vid försäljning ej finne en bråkdelen af deras värde. Som möbler i ett inackorderingshem däremot representera de ett kapital, som borde kunna påräkna någon ränteafkastning. Att låna och köpa nytt för att sätta upp ett inackorderingshem skulle helt visst aldrig löna sig utan orimligt höga inackorderingspris. Det är godt, om man kan få ränta på det kapital man redan har.

Hvad det beträffar, att inackorderingsfruarna icke skulle känna sin plats, utan betrakta sig som första person i sitt hem, torde detta vara både helt naturligt och nödvändigt. »Godt mångväldet ej är; en allena blott härskare vare!»

Hvarje butikägare eller affärschef är ju förste man i sin affär. Han söker, så långt han tror sig kunna och böra, vara tillmötesgående mot kunderna, men nog är det väl ändå han, som styr och leder det hela. Den, som icke är nöjd med hans varor eller bemötande, går till ett annat ställe.

»Stade» skriver vidare om hyresvärdinnan: »Men det finnes något mer i hennes yrke, något om än icke så bastant och påtagligt som mat och om, dock af minst lika stor vikt, nämligen att *bereda trefnad åt inackorderenterna.*» Denna pretention förskrifver sig från det gamla vanliga föreställningssättet, att det är den gifta kvinnan — husmodern — som skall hafva icke allenast alla omsorger om familjemedlemmarnas dagliga nödtorft, utan äfven »sprida solsken och glädje i hemmet.» Detta kan gå för sig mot man och barn, hvilka hafva någorlunda gemensamma intressen och samma vanor samt löna med tacksamhet och kärlek — eller borde göra det åtminstone. Men mot främlingar från östan och västan? Vi tvifla! Får man taga »Stades» artikel som ett uttryck af inackorderenternas tankar och känslor? I så fall behöfves nog ingen vidare förklaring.

Stade skriver: »Hon (värdinnan) får icke vara den tagande, den som *tager* en inkomst, hon måste vara den gifvande, den som *ger* arbete för lön. — — — Det är praxis, att den beroende i allt hvad som rör arbetet med sin person och sina tycken träder tillbaka för arbetsgifvaren och hans önsknings — — — inackorderingarnas önsknings gå före värdinnans, då ju hon här är den beroende.»

I allt detta ligger ett stort misstag: inackorderent är *icke arbetsgifvare*, utan *köpare*. Vore han eller hon det förra, skulle inackorderent stå all risk, bekosta alla utgifter och endast aföna värdinnan. Då nu denna i stället gör allt detta och lämnar full valuta in natura enligt föregående specificering (se min uppsats nr V!), så vore det väl högst märkvärdigt, om hon ändå skulle anses vara den *beroende* i annan mening än det beroende, som finnes mellan hvarje säljare och hans kunder: de behöfva *hvarandra*.

Vidare står: »Om man *bereder* någon ett hem, så tager man all hänsyn till denna persons önsknings och behof, men öppnar man *sitt* hem för honom, så får han hålla tillgodo med det, så som man själf efter sitt eget tycke ordnat allt. Lika visst som det är värdinnans oafvisliga skyldighet att af dessa båda sätt välja det första, lika säkert är att hon väljer det senare, därigenom försyndande sig mot det bud, som ålägger henne att sörja för inackorderenternas trefnad.»

Hvar finnes det budet skrifvet?

»Hon öppnar *sitt* hem för inackorderenterna.» Ja, det är verkliga hvad hon gör! Dessa *köpa* sig del eller plats i detsamma, sådant som det nu finnes, och hafva ingen som helst rättighet att fordra »det hemmet skall omdanas» efter deras tycken.

Det sista vore ju för öfrigt en fullkomlig omöjlighet. Den ena kommer med vanor alldeles motsatta en annans, och hvem skulle afgöra, hvilkenderas borde ha företräde? Eller skulle det gå i tur för dag eller vecka?

Ty huru skall en värdinna kunna få reda på, att det icke är »alltför olika människor hon sammanför», något som ju också Stade fordrar af henne? *Vilja inackorderenterna gå in på införandet af afgångsbetyg eller s. k. orlofseddlar?*

De hafva ju eljes den stora fördelen framför värdinnorna, att de kunna byta om hem. Det är mycket lättare för dem att finna nytt hem än för hemmen att finna nya inackorderent, ty dessa komma vanligtvis blott till terminerna. Värdinnorna däremot stå alldeles rättlösa och förlora en stor del af sin inkomst, om de under terminen få ett rum ledigt. De hafva inga kontrakt med sina hyres- och matgäster och deras enda utväg är därför att vara så tillmötesgående som möjligt, för att klagomålen skola blifva så få som möjligt.

De söka nog också ordna hemmet, så att alla där kunna känna en viss grad af frihet och vara »sig själfva», men att ställa det *så*, att icke hvarje medlem nödgas till en viss grad taga hänsyn till sin omgifning, det torde öfverstiga mänsklig förmåga.

»Ett spirande missnöje mot inackorderingshemmen kommer alltmer till synes, de manliga pensionärerna föredraga framför inackordering att hyra rum och intaga sina måltider på restauranter, deras kvinnliga kamrater göra i stor utsträckning sammaledes eller sluta sig tillsammans några stycken och bilda egna hem.»

Så skriver slutligen »Stade». Att herrar nu icke gärna inackordera sig, torde dock rättvisast få skrivas på deras egen räkning och det rådande utelivvet. De, som föredraga de mera ordnade vanorna i ett hem, äro i regel de hyggligaste.

De kvinnor, som ordna gemensamt hushåll, göra rätt uti att de försöka på egen hand. Förr eller senare komma de tillbaka till inackorderingsvärdinnorna — och då måhända med litet mera förståelse och välvilja!

Moster Stina.

En stor nyhet

med afseende på Idun och dess utgifvande under det snart stundande nya året ha vi i dag glädjen att kunna meddela våra läsarinna, och vi våga hoppas, att densamma äfven af dem skall hälsas med odelad tillfredsställelse.

I elfva år hafva vi nu fullföljt det program, vi redan från början uppställde för vår tidning såsom ett speciellt organ för kvinnans och hemmets intressen — och att det varit och är ett godt program,

därpå ha vi rönt de bästa bevis i vår publiks fortvarande och oförminskade tillslutning. Tiden står emellertid icke stilla, och ej minst på tidningsteknikens område ha våra dagar att uppvisa en snabb utveckling. Äfven den läsande allmänhetens intressen vidgas år från år, och vårt lands upplysta och vakna kvinnopublik står sannerligen intet annat lands efter i allmänbildning och kunskapsbegär.

För att framdeles i ännu högre grad än hittills kunna motsvara dessa berättigade och tidsenliga kraf och för att efter bästa förmåga söka fylla uppgiften att vara en verkligt god och allsidig familjetidning för Sveriges bildade hem, ha vi beslutit att — utan afprutning på och med fullt fasthållande vid vårt gamla program — från och med det nya året utvidga området för Iduns innehåll. En nödvändig följd häraf blir äfven en betydlig kvantitativ tillökning.

Från och med 1899 års ingång kommer Idun alltså att utgifvas med

två nummer i veckan

i stället för ett.

Det ökade utrymme, vi därigenom vinna, skall i främsta rummet tillgodogöras för att på ett underhållande och lättläst sätt följa hvad dagskrönikan i in- och utlandet har att erbjuda af mera allmänt intresse. Och för att gifva ytterligare åskådighet och värde åt denna afdelning skola vi i betydligt större utsträckning än hitintills anlita det skrifna ordets bästa kompanjon: illustrationen! Idun skall med andra ord fortvara att i allo bli den gamla Idun, men därtill något nytt och vida mer, nämligen

en rikt illustrerad aktuell

tidning.

Som hitintills skola våra läsarinna beständigt finna oss med särskild omsorg behandla alla hemmets och kvinnans intressen; som hitintills skola vi, minst en gång i veckan, genom porträtt och lefnadsteckningar hufvudsakligen af framstående representanter för hennes kön; som hitintills skola vi vara en praktisk rådgifvare för hus och hem, och ingen af våra omtyckta afdelningar i denna riktning skall bortfalla, vare sig »Hjälpreddan», »Fråge- och svarafdelningen» eller någon annan; som hitintills skola vi i vår »Romanbilaga» samt för öfrigt här och hvar i spalterna för hvarje nummer bjuda en gedigen och omväxlande skönliterär läsning; men till allt detta kommer det nya, och detta nya blir ett fullständigt »plus». Genom de ökade utgifningstillfällena — 104 nummer om året i stället för 52 — skall det också bli oss möjligt att med önskvärd snabbhet bjuda hvad som just lifligast sysselsätter intresset för dagen. Slutligen är det vår afsikt att i hvarje månad lämna en illustrerad moderevy, upptagande dräkter och kvinnliga handarbeten.

Det är själfklart att en utvidgning af denna omfattning, med dubbla antalet nummer, med ökad text, med mängden af illustrationer o. s. v., måste medföra äfven högst betydligt ökade utgifningskostnader. Vi hafva dock beslutit att, med hänsyn till den kanske mångdubblade

spridning, som för en sådan utvidgad Idun bör kunna påräknas, icke med ett öre höja afgiften för prenumerationen, utan

prenumerationspriset förblir det gamla — 5 kr. för helt år!

Att under dessa omständigheter — när vi för den ringa afgiften bjuda så betydligt ökad valuta — alla våra gamla vänner skola bli oss trogna, därom känna vi oss lifligt förvissade. Men det är icke nog därmed! Vi rikta till dem alla en vördsam bön, att de verksamt ville stödja oss vid det betydelsefulla steg, vi nu stå i begrepp att taga för vår tidnings utveckling, genom att till vänner och bekanta, som ännu ej hafva Idun, så vida som möjligt sprida kännedomen om vårt utvidgade program. Med godt samvete kunna de helt visst åt alla, som i sitt hem önska

en äkta svensk familjetidning

anbefalla Idun för 1899.

De många maktpåliggande förarbeten, som nödvändiggöras af vår tidnings utvidgning, pågå nu som bäst, underhandlingar bedrivs och de redaktionella krafterna förstärkas. Vi torde således närmare årsskiftet bli i tillfälle att ännu mera i detalj framlägga, hvad det nya året skall bjuda. Redan nu hafva vi dock velat underrätta våra vänner om, hvad som förestår, och uttala ännu en gång vår förhoppning, att de framgent som tillföre vilja behålla oss i sin välvilja.

Stockholm i november 1898.

Redaktionen af Idun.

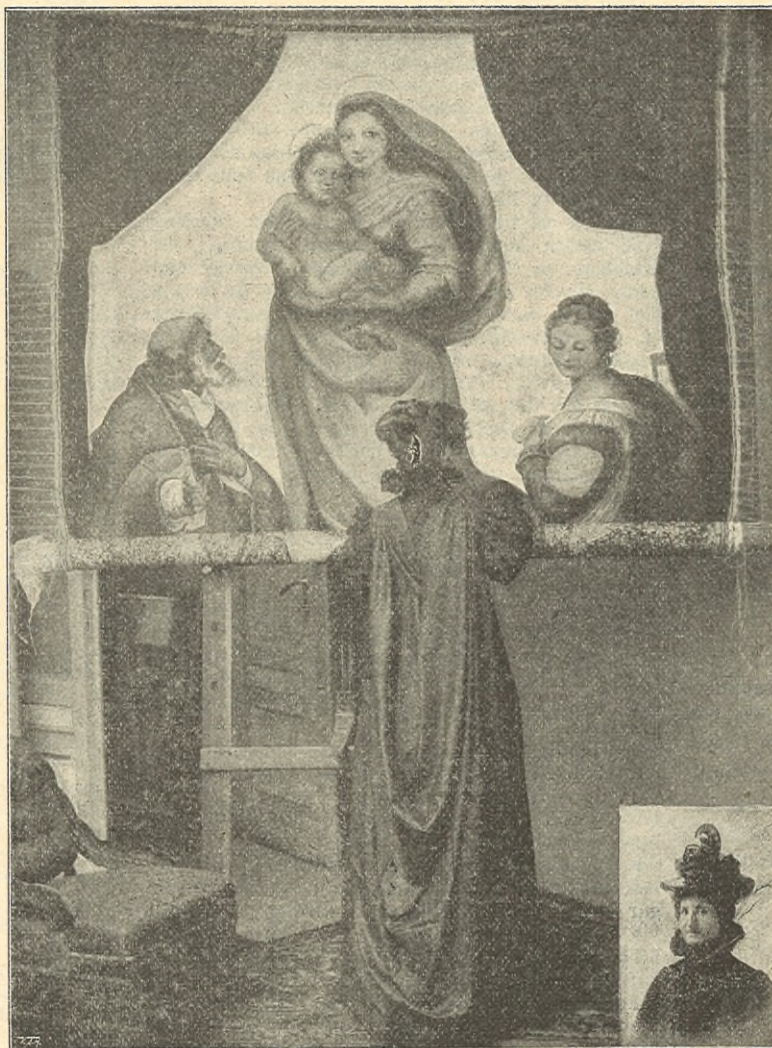
En madonna i silke.

Theodor Blanchs konstsalong härstädes utställes för närvarande ett konstverk af egenomlig art, som bör vara ägnadt att ådraga sig icke minst damvärldens lifliga uppmärksamhet. Det är en af fröken Clara Ripberger från Dresden gjord kopia efter Rafaels världsberömda madonna di San Sisto i Dresdenergalleriet, åstadkommen ej med pensel och färg, utan med nål och silke. I fem år har fröken Ripberger varit sysselsatt med detta jättearbete, men så har resultatet ock blifvit beundransvärdt.

Det var år 1891 som fröken R. grep verket an, d. v. s. hon köpte sig en linneduk, silke och en original-fotografi samt arbetade därefter hemma i sin atelier; ty hade hon med sin stora af en ram omslutna duk satt sig inne i själfva målningsgalleriet, skulle hon ha utsatt sig för obarmhärtiga speglosor från det slags folk, som ännu alltfjämt förklarar konstbroderiet vara att hänföra till de rena handtverken, likasom om den frågan redan vore definitivt afgjord, huru stort området för broderikonsten i själfva

verket är. Naturligt nog var fröken Ripberger i följd af dessa förhållanden tvungen att alltsomoftast besöka galleriet, och därefter kompletterade hon ur minnet sitt arbete med hvad hon iakttagit. Hvilken högt utvecklad färgkänslighet och hvilket pålitligt färgminne måste hon då ej äga, så mycket hellre som silkestråden ser helt annorlunda ut, när man håller den i handen än då den blir förarbetad!

Bildens botten utgöres af grått, tämligen groft linne, på hvilket konstnärinnan i originalets storlek utfört teckningen. Duken, insatt i en ram, ställdes lodrätt på ett staffli och konstnärinnan arbetade dels stående, dels liggande på knä. Materialet är så kalladt filosellsilke. Tekniken är fullkomligt ny; det här föreliggande brodersättet är

hvarken det å gobeliner använda korsstygget eller s. k. plattstyg, utan »stilstyg» (fyllnadsstyg, *crewel stitch*) och en afart där-af. I alla riktningar anbragte konstnärinnan långa styng bredvid och öfver hvarandra, följande än målarens pensel än tecknarens stift. I likhet med den förre blandade hon äfven färgerna; med andra ord: för att träffa vissa aftoningar och få mjuka öfvergångar klöf hon silkestrådarna och sammansatte åt sig af flere olikfärgade små trådar en ny tråd, hvilken, anbragt på duken å vederbörligt ställe, gaf den önskade tonen. Denna teknik, medels hvilken hon efterhärnade originalets finaste schatteringar, har man att tacka för att t. ex. den helige Sixtus' mantel är så plastisk, att slöjan på den heliga Barbaras arm verkar så luftig, och att öfver hela taflan hvilat den stämning, som får sitt högsta uttryck i moderns och barnets ögon. För att fram-

ställa rymden har konstnärinnan något snott tråden, ty därigenom sprides ljuset omkring. På detta sätt äro hela bakgrunden och de densamma betäckande små änglahufvudena arbetade. Och den nämnda förmågan hos den snodda tråden att på ett lefvande sätt sprida ljuset är af en öfverraskande verkan, i det bakgrunden synes nästan transparent. Vidare är beaktansvärdt, att fröken Ripberger ingalunda arbetat petigt och pedantiskt, utan i ett flott, bredt manér, dristigt och med grof tråd (ofta nog 8 delade trådar i en nål).

Fröken Ripberger, som är föreståndarinnan för konstbroderiskolan i Dresden, ifrar verksamt för höjande af den konstnärliga smaken hos våra yrkes- och amatör-brodöser, så att den urgamla slentrianen inom broderkonsten, den så ofta omotiverade användningen af de besvärliga kors- och plattstyngerna, den osköna färgsammanställningen och den ofta nog nästan otroligt hårda skuggläggningen må försvinna, och så att i kyrkorna de stela figurerna på altardukar, fanor m. m. få gifva vika för en mjukare och mera tilltalande formgivning.

Vi äro öfvertygade, att såväl den bild af fröken Ripberger vid hennes arbete på madonnans liksom hennes bifogade porträtt, hvilka vi här bjuda våra läsare, skola väcka deras intresse. Och ingen, som är i tillfälle därtill, bör försumma att personligen taga det intressanta verket i betraktande.

Med anledning af detta nummers omfång uteslutes romanbilagan för veckan, och följa i stället tvänne ark med nästa nummer.

Den sista och bästa frukt, som mognar i en varm själ, är mildhet emot hårdhet, fördragssamhet emot ofördragssamhet, offervillighet emot egoism och människokärlek emot människofientlighet.

Jean Paul.

Utgången af Iduns romanpristäfling.

Ett nytt litterärt namn!

Herrar Georg Nordensvan och Sven Söderman, hvilka godhetsfullt åtagit sig att biträda redaktionen vid bedömandet af de täflingsskrifter, som inom den utsatta tiden, den 1 maj detta år, ingått till vår i oktober 1897 utlysta romanpristäfling, hafva nu härom till oss afgifvit följande protokoll:

Undertecknade, som åtagit sig att genomläsa de till tidningen Iduns litterära pristäfling insända romanerna, ha bland dessa — 13 till antalet — företrädesvis fäst sig vid följande:

1) JOHANNES SINENSIS, en historisk äfventyrsroman från 1600 talet, i någon mån påverkad af »En lyckoriddare» — ett verk af litterärt värde, röjande goda historiska studier, väl träffad tidskaraktär samt åskådlig het i skildringen.

2) HVIDEHUS, en skånsk herrgårdsroman från våra dagar, lättläst och underhållande, med intresseväckande familjeinteriorer och liflig konversationston.

3) EFTERKRAF, en redbart skriven verklighetsroman, särskildt beaktansvärd ur följetsgessynpunkt.

Stockholm den 7 nov. 1898.

Georg Nordensvan. Sven Söderman.

Med ledning af hrr Nordensvans och Södermans ofvan anförda utlåtande har Iduns redaktion, som för sin del ansett, att romanen »HVIDEHUS» framför alla andra erbjöde för en vidsträckt familjepublik i hög grad tilltalande följetsgegenskaper, beslutit att åt densamma tilldela det utfästa priset af två tusen (2,000) kronor.

Vid namnsedelns brytande, som härefter företogs, befanns författaren till det prisbelönade arbetet vara:

Fröken Annie Quiding, Malmö,

ett, för så vidt vi känna, inom vår litteratur hittills obekant namn.

Idun har således ännu en gång — vi erinra om, hur Selma Lagerlöfs nu så allbekanta »Gösta Berlings saga» först framkom genom en af våra täfningar — den stora tillfredsställelsen att i sina spalter förmedla en intresseväckande litterär kvinnlig debut.

Vi våga också hoppas, att då vi strax på nyåret begynna publicerandet af »Hvidehus», densamma skall förvärfva sig så talrika och varma vänner, att »den nya stjärnans» uppgång torde bli lika snabb som strålände.

*

Med författarne till »Johannes Sinensis» och »Efterkraf», hvilka fortfarande äro för oss okända, önskar redaktionen träda i personlig underhandling i och för eventuellt förvärfvande för vår tidnings räkning af nämnda deras arbeten. De öfriga manuskripten torde mot uppgifvande af motto eller signatur afhämtas inom december månads utgång.

Stockholm den 10 nov. 1898.

Redaktionen af Idun.

Min »trike» och jag.

Bref till Idun.

Hillside, Hoddesdon i oktober.

Vi ha mycket trefligt tillsammans, min lille »trike» och jag. Han är nämligen en tricykel af utmärkt »byggnad», stark (men väger blott 32 skålp.), finlackerad och finpolerad samt ser mycket lätt och »stillig» ut. Han är »bygd», d. v. s. sammansatt, af bästa »fittings» o. s. v. för min räkning af mr Hale i Hertford och har ännu ej varit fullt tre veckor i min ägo. Men hvilka trefliga utfärder vi haft på den tiden!

En af de första dagarna foro vi upp till »Broxbourne Woods», en stor skog, som det kan taga 2 eller 3 timmar att gå tvärs igenom. I Sverige tror man ju i allmänhet att England ej har några skogar, därför att de ej äro så vanliga som där och ej hufvudsakligen af tall och gran. Här i trakten åtminstone finnes godt om skogar af härliga löfträd, och i en öppning af skogen bland månghundraåriga ekar, bokar, almar, lindar m. m. hålla vi en rast, hvarunder jag plockar björnbär för en paj i morgon, som »trike» bär.

Det är så härligt, tyst och stilla häruppe, där människoboningar äro rätt sällsynta. Lilla »Robin Redbreast» kvittrar så glatt, eljes är tystnaden blott då och då afbruten af en fasan, som flyger upp med mycket oväsen eller af en och annan kanin, som prasslar mellan buskarna.

Flere gånger ha vi varit ute och fotograferat: kameran i ett skinnfodral fastgjord vid trikes axel och ställningen vid handtaget. Lika lätt går det, fastän detta ej obetydligt ökar vikten, om blott väglaget är godt; men de annars så förträffliga vägarna ha nu på sina ställen genom den långa torkan varit rätt sandiga. Och så stanna vi där det är mest tilltalande att taga en vy: på landsbygden, i byar eller städer — ty på en liten eftermiddagstur kan man härifrån fara igenom 3 städer och ett par byar. Och några ej så dåliga fotografier ha vi tagit, som snart komma på en utställning i Hoddesdon.

Och så fara vi ibland in till Hertford eller Ware för »shopping», ty det kan hända att i dessa städer finnas varor, som äro att föredra framför dem, som det dock i allmänhet välförsedda Hoddesdon bjuder på.

Till kyrkan fara vi också; till »Great Amwell church», den vackraste lilla kyrka, med det mest pittoreska läge man kan tänka sig, högt uppe på en brant sluttning, öfverklängd af murgröna och omgifven af en vacker kyrkogård med väl-skötta grafvar och gamla ståtliga träd. Min »trike» och mitt sällskaps »bike» få jämte andra dylika under gudstjänsten hvila på verandan till »the vicarage», ett af flere pittoreska hus som bilda den täckaste lilla by däruppe.

Det är så fröjdefullt att kunna fara omkring med sådan lätthet i våra vackra trakter, i ett landskap så rikt på naturskönhet. Är väglaget godt, går det bra på trike äfven uppför de branta och långa backarne här, fastän det naturligtvis är litet mer sträfsamt än med bicykel. Man har också belöning, när man kommer upp och har de vida, vida härliga utsikterna framför sig; och så här det af utför med fart. De långsträckta sluttningarna tycka vi dock bättre om, trike och jag, än de mycket branta backarna, fastän dessa ej ha samma »farmor» för en tricykel som för en bicykel. Strax på e. m., d. v. s. mellan kl. 2 och 3, fara vi ut, luften är så »exhilarating», och lärkorna drilla så glatt där uppe högt i skyn — se, de sjunga här egentligen hela året om. Utan ansträngning gå vi en svensk mil och mer i timmen; och så återvända vi när solen, nära sin nedgång, sänder sina rödskimrande strålar genom de höga almarna, gör de nu rödbladiga hagtorns-träden än rödare, de guldlöfvade popplarna än mer skinande och de granna klängväxterna än grannare.

Häromdagen hade vi en liten »race» med ett par »bicyclists», en dam och en herre. Vid ett kort uppehåll passerade dessa. »Låt oss nu se, trike», sade jag, »hur länge vi kunna hålla upp med dessa!» Uppför en långsluttande väg går det för ungefär 10 minuter, vi hålla oss just strax bakom. Så vid en vändning in på en annan väg går det utför en långsam sluttning på samma vis i ännu en 10 minuter, men så sakta »cyclisterna» farten, vi passera och äro snart långt i förväg. Det är sant, att »de besegrade» voro säkerligen i full okunnighet om kapplöpningen, men de gingo dock med en ganska aktningssvärd fart — och därför kände trike och jag oss ganska stolta.

Jag vill nu ej råda de damer, som äro i besittning af en bicykel — och många äro väl det — att lägga sig till med tricykel. Långt därifrån. Men äldre damer, som ej vilja tänka på möjligheten att rida bicykel, dem vill jag gifva ett hjärtligt uttaladt råd: lägg en till med en tricykel, och det ju förr desto hellre! Lifvet blir så mycket rikare, man har alltid en liten utfärd att »look forward to», att glädja sig åt; man vinner i hälsa och energi, och man blir säkert — jag vill ej säga hur många år yngre. »Man är ej äldre än man känner sig», brukade en kry gammal engelsk dam säga.

Hvad en tricykel kostar, det sparar man säkert snart in i läkarearvoden, piller och badsejourer, och den tid som användes är i intet afseende förspild; mycket bättre arbetar man efter en uppriskande ridt. Tricykeln har det bestämda företräde framför bicykeln, att man har ingen svårighet »lära sig rida den, att faran för halkning ej förefinnes, att man kan stanna när man vill, utan att hoppa af o. s. v. När man iakttagit vanliga vägregler, styr korrekt och ej vänder för skarpt, far man trygg och glad framåt, under det man super in ny lefnadslust med hvarje andedrag.

Således: lägg eder till med en tricykel, och ni skall se, hur mycket roligare det är att lefva; Ja, vi ha så trefligt, min lilla »trike» och jag!

Anna Fleetwood Derby.

Albine Pecha.

»Skulle ej Idun vilja vara snäll och visa oss »den unga sjuksköterskan Albine Pechas porträtt? — Det torde ej vara så svårt att anskaffa, då många Wientidningar lära publicerat detsamma och det allmänna intresset nu fästats vid hennes person.

Prenumerant från början.»

Så löd en liten biljett, vi härom dagen mot-togo. Alltid villige att så vidt möjligt gå våra läsarinners önsningar till mötes, skynda vi att uppfylla den framställda begäran och bringa här Albine Pechas bild.

Under de senaste veckorna ha hela den civiliserade världens blickar med ångslan varit riktade mot Wien, där den förskräckliga asiatiska böldpesten utbrutit. Med andlös spänning mottog man bulletinerna från epidemisjukhuset och underrättelserna om de åtgärder, som vidtoges för att hindra smittans vidare spridning. Det första offret blef sjukhusvaktmästaren Barisch, som tjänstgjorde vid laboratoriet, där experimenten med de fruktansvärda bacillerna pågingo. Han dog den 18 oktober; den 23 följdes han af doktor Hermann Müller, som med hjältemodig själfupoffring ägnat sig åt den sjukes vård. Vid läkarens sida i detta heroiska kärleksverk stod den unga, blomstrande, endast 22-åriga sjuksköterskan Albine Pecha. Äfven hon föll ett offer för pestens onda ande och hennes kvalfulla döds kamp varade i 12 dygn. Hennes förtidiga bortgång är så mycket mer beklagansvärd, som hon hade ägnat sig åt sjukskötersketjänsten endast för att bli i stånd att gifva sin sjuka tro-lofvade en sakkunnig vård.

Albine Pecha, som är af en anspråklös familj med många syskon, hade redan i unga år måst gifva sig ut i världen att förtjäna sitt bröd. Efter ett par års vistelse i Wien kom hon till Karlsbad, där hon fick en blygsam plats på brunnshotellet. Här gjorde hon bekantskap med en irländsk grefve och millionär, som för sin hälsas skull vistades vid kurorten. Han blef så intagen i den unga flickans behagliga yttre och intagande väsen, att han bad henne att följa honom tillbaka till Irland, där han ägde vidsträckta gods. Hennes ställning skulle närmast bli en sällskadsdams. Albine tog emot anbudet, och i början af juni reste de båda till Irland.

En månad därefter friade grefven till henne och fick ja. Bröllopet var utsatt till nu i november, och mellantiden skulle Albine använda till att genomgå en kurs i sjukvård, emedan grefven fortfarande var svag. Sålunda kom hon tillbaka till Wien och till det sjukhus, där ett sorgligt ödes skickelse — ett par veckor endast före det utsatta bröllopet! — skulle låta henne falla offer för den förfärligaste af alla sjukdomar.

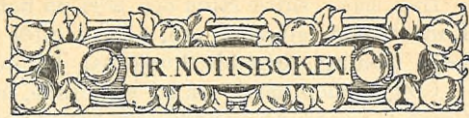
Till all lycka tyckes epidemien nu vara begränsad och den hotande faran för smittans ytterligare spridning afvärdad.

Juvelerare
K. ANDERSON
Jakobstorg 1

Ringar, Armband, Kedjor.
Broscher, Kedjearmband, Nålar,
Begär prisuppgift innan uppköp göres på annat håll.

Silfverarbeten,
Bordsilfver.

Modernast!
Solidast!
Billigast

Förlofning vid hofvet. Förlofning har eklaterats mellan drottningens hoffröken Maria Tamm, dotter till bruksägaren Hugo Tamm på Fånö och hans framlidna maka i första giftet, född friherrinna af Ugglas, samt konungens tjänstgörande förste hofmarskalk greve August von Rosen.

Madame Cherif Pascha, turkiske ministerns general Cherif pascha fru, som anländt hit från Egypten med sin sexåriga dotter Chérifé, är egyptisk prinsessa af kungligt blod. Hennes fabulöst rike fader, prins Halim pascha, var siste öfverlevande sonen till Mehemmet Ali, den egyptiska dynastiens grundläggare. Prinsessan Eminé, som är en strålande skönhet, ämnar bevara sin religions bruk, hvarför hon icke kommer att deltaga i societetslivet, ej heller låta presentera sig vid hofvet.

Fru Oselio-Björnsson, den kända norska sångerskan, har af konungen erhållit medaljen litteris et artibus i briljanter.

En vacker utställning var i början af veckan anordnad i nr 17 Birger Jarlsgatan, K. M. Lundbergs textilafdelning, hvilken förestås af fru Thyra Grafström. Där exponerades både enklare och elegantare handarbeten såsom broderier på siden och linne, konstväfnader, arbeten i flossa och gobelinsöm, glöddritningar på trä och skinn m. m. samt en del växtmotivmönster, komponerade af artisten Lundström. Särskild uppmärksamhet tilldrogo sig en effektiv afdelningsskärm af hvitt siden med silkesbroderier efter vallmotif af herr L. samt en soffa, kuddar och en afdelningsskärm i empirestil. Bland öfriga utställningsföremål må nämnas akademiens för de fria konsterna präses-stol med Gustaf III:s namnchiffer och vapen och en dekorativ portiere med blågrön botten och gula tulpaner i applikation. Utställningen var lifligt besökt.

Blommor i vintersnö. I år liksom under föregående vintersäsong kunna friska blommor från Rivieran erhållas försända i askar från änkefru Laura Lindholm i Genua.

Kungl. teatern gaf i lördags sin andra symfonikonserter under anförande af hr W. Stenhammar och efter ett särdeles intressant program. Inledningsnumret utgjordes af Mendelssohn-Bartholdys målände stämningsskild »Hebriderna», som med sitt breda återgivande gjorde ett för den unge dirigentens tolkningsförmåga mycket förmånligt intryck. Brahms märkliga och kontrastrika rika, ehuru något tunga variationer öfver ett tema af Haydn visade sig vara en intressant bekantskap att göra, liksom ännu mera Wagners briljanta Faust-ouvertyr. Dessa båda kompositioner voro så godt som nyheter för publiken. Lifligaste bifallet rönt Sjögrens genialiska och stämningssmättade »Heliga tre konungars ökenvandring» med hr Stenhammars väl gjorda instrumentering. Som hufvud- och slutnummer upptog programmet Beethovens fjärde symfoni, b dur, hvilken erhöi ett alltigenom förtäfligt utförande och ej förfelade att framkalla den lifligaste stämning. Publiken, bland hvilken märktes kronprinsen, prins Eugen och hertiginnan af Dalarne, visade ock med lifligt bifall sin erkänsla.

— »Trubaduren», denna nästan mer än någon annan utslitna och banala opera, har återupptagits — hvarför är ej godt att veta. Hufvudrollerna äro emellertid besatta med teaterns bästa krafter, hvilka nog i och för sig hafva förmåga att skänka den Verdiska operan ny dragningskraft. Fruarna Östberg och Linden, hrr Ödmann och Forsell — hvad vill man mer begära? — göra ock sitt allra bästa, och det vill ej säga litet. Nej, kanske inte fru Linden — Azucenas

parti tycktes ej ligga riktigt bra för hennes röst; särskildt gjorde sig i de högre tonerna en viss svaghet gällande. Införning och iscensättning voro annars värda erkännande. Vi hoppas dock, att »Trubaduren» snart måtte stängas inne i fängelsetornet för alltid och ej taga bort tid och krafter för långt gedignare saker, gamla eller nya.

Dramatiska teatern. Efter reprisen af »Hamlet», hvilken ingalunda blef någon konstnärlig framgång och öfver hvilken vi så mycket hellre draga tystnadens och glömskans slöja, som den efter tvänne föreställningar åter uppgafs, bjöd Dramatiska teatern i lördags på Blanches »Herr Dardanell och hans upptåg på landet». Fröken Widell i Agapetus' roll gjorde mycken lycka; mindre chargerad än sin föregångerska, förlänade hon dock vederbörlig drastisk färg åt den bortskämde och slungelaktige morsgrisen. I öfrigt var emellertid rollbesättningen klen. Hvarför använder icke teatern åtminstone sina nu så reducerade resurser? Hr Personne hade säkerligen gifvit oss en vida njutbarare Dardanell än hr Kellberg, och hr Bäckströms torroliga komik borde väl med framgång kunna tillgodogöras i det hederliga gamla Blancheska lustspelet. Publik och kritik stå undrande och spörjande. Det torde vara oklokt att låta dem spörja för länge.

Musikföreningen hade till sin femtiondeförsta konsert i tisdags till allra sista plats fyllt Musikaliska akademiens stora sal med en publik, som tacksam och hänförd lyssnade till Schumanns härliga tondiktning »Paradis och Peri». Den framfördes ock på ett sätt, som lände föreningen och dess utmärkte ledare, prof. Neruda, till största berömmelse. Körerna klingade förtäfligt och med vederbörlig nyantering, och k. hofkapellet utförde ackompanjementet med berömvärd precision. Solopartierna hade goda, delvis utmärkte representanter. Särskildt kunna ej nog framhållas den värme, bredd och glans, som fru Östberg, utmärkt disponerad, förlänade Perins mycket fordrande parti. Att fru Edling och hr Salomon Smith, hvilken senare denna gång ej hade något mera omfångsrikt parti, likaledes voro förtäfliga hvar i sin stad behöfver endast konstateras. Sopransolot hade öfverlämnats åt fröken Ruth Hollstén, hvars mjuka och behagliga stämma passade särdeles väl för detsamma. Det omfångsrika tenorsolot — den berättande personen — utfördes ledigt och bra af hr Klein, hvars vackra stämma dock skulle vinna betydligt på ett mera öppet sångsätt och efter bortarbetandet af vissa naturliga biljud. Ett par mindre tenorsolon tolkades af hr Gentzel. — Att ingå på något utförligare omnämnande af tondiktningen i dess helhet nekar oss både tid och utrymme. Verket är känt och välkänt från ett föregående utförande härstädes. Nu liksom då väckte det intensivt och lifligt bifall. Konserten bevestades af prins Eugen och hertiginnan af Dalarne.

Pianisten Harold Bauers andra konsert förliden fredag hade i det närmaste fyllt Musikaliska akademiens stora sal med en publik, som med lifligt bifall mottog den eminenta artistens prestationer. Han hade nu fått ett tacksammare instrument än vid den första konserten: en charmant Bechsteinflygel, som sjöng af väljud under hans händer. Schumanns etudes symphoniques och Chopins h-mollsonat utgjorde programmets hufvudnummer och finga en allt igenom gedigen tolkning, men de mindre sakerna anslog ej minst, såsom Mendelssohns rondo capriccioso, Liszts »Waldestrauchen» och Wagners »Walkürenritt».

Fruarna Anna Norries och Ina Langes soaréer i onsdags och i dag, hvilka motsetts med lifligt intresse, få vi omnämna i nästa nummer.

Förestående konserter. Om söndag gifver hr Albert Lindström orgelkonsert i Jakobs kyrka med biträde af fruarna Edling och Lang m. fl. — På tisdag konserterar fröken Karin Weber i Vetenskapsakademien. Samma dag violoncellvirtuosen Georg Schneivoigt i Musikaliska akademien. — Torsdagen den 17 dennes gifver den kända norska pianisten fru Agathe Backer-Gröndahl konsert i Musikaliska akademiens stora sal med biträde af fru Dagmar Möller. Programmet upptager uteslutande kompositioner af konsertgifvarinnan.

En konsert af alldeles särskildt intresse gifves tisdagen den 22 dennes af hofkapellmästaren Richard Henneberg med biträde af fru Östberg, hrr Elmblad och Forsell samt k. hofkapellet. Vid denna konsert utföras sång- och orkesternummer ur ej mindre än elfva Wagner-operor.

”Min man”

Skiss för Idun

af Elsa Lindberg.

»Tackar ödmjukast för den stora äran,» sade m:lle Curra, steg upp och gjorde en djup nigning, i det hon med båda händerna höll ut den gofferade bebéklädningen, som kunde skifta från det kallaste orange grönt allt intill det hetaste rubin... »Men det är tyvärr alldeles omöjligt. Jag är redan gift.» Och hon såg upp mot honom med intrigblanka ögon... »Jag har min man...»

»Gift!»
Han stötte så häftigt till sitt champagneglas, att det stjalpte på den höga foten och rann i en iskyld guldström öfver duken.

M:lle Curra samlade ihop sina sidenkjolars rasslande frou-frou och hoppade lätt som en skiftande sky upp på soffan för att undgå förödelsen.

»... Och min man är en gammal italiencare...»

»Ni skämtar som vanligt, m:lle Curra,» sade han sorgset... »Men det är allvar nu! Jag vill hafva ert svar...» Han såg bedjande upp till henne, där hon stod på soffan på sina högklackade sidenskor — detta graciösa småting, detta fladdrande flarn, som var idel lustighet och skratt, denna blonda obetydlighet, som han skulle hafva kunnat krama sönder med en hand, men som han knappast vågade röra vid, bara se på med sina varmaste blickar.

»Gift! Gift! Gift!» kvittrade hon och hoppade upp och ned på soffans sviktande resorer, så att armbanden klirrade mot hvarandra. »Gift! Gift! Gift!... gränslöst stadigt gift...»

»M:lle Curra!...»

»M:lle Curra!... Det är bara mitt artistnamn som violinvirtuos. Jag kan inte sätta ut min mans namn på affischen, förstår ni. Han är af en sådan fin gammal familj med förfärligt många anor — ett riktigt gammalt berömdt namn...»

Hon skrattade sitt lilla, trolska, gäckande skratt, som kunde göra honom galen... »Och han är rik, glupskt rik. Ja, han håller stall, stall hör ni. Och han ger mig allt hvad jag vill, allt, allt... diamanter... smycken...» Och hon sträckte fram mot honom sina små barnahänder tunga af ringar... »Blommor ger han mig... blommor... så att jag kan begrava mig under dem. Han ger mig allt, allt... bara jag tager honom under hakan...»

»Curra! För en enda gång tala allvarsam, jag besvär dig! Det gäller mer än du anar.»

»Ni kan ej tro, hvad han är gränslöst svartsjuk...» fortsatte hon, utan att låtsas om detta lilla, vältaliga — 'du'. »Och så fordrande sen. Han vill hafva mig alldeles ensam för sig flere... flere timmar om dagen. Och lämnar jag honom för sig själf bara en endaste dag, så får jag nog minnsann lida för det, och det dröjer om, innan han blir god igen.»

»Man vet aldrig, om ni skämtar eller är allvarsam, m:lle Curra,» sade han nervöst.

»När jag skämtar, då menar jag alltid allvarsam,» sade hon och såg på sned på honom under detta fladdrande virrvarr af

Väggohyra, Mal och Bakterier

utrotas af **Aktiebolaget Desinfection**
i rum, fartyg och bostäder, allt på stället — utan bortförande af möbler.
Rikstel. 34. — Kontor: Brunkebergsgatan 3 B. — Allm. Tel. 7494.

kopparguld, som gnistrade öfver hennes panna... »Nu skämtar jag...»

»Min man är så gammal, så gammal,» fortsatte hon. »Men han är min stolthet... min man, min äkta man.» Och hon lät sig glida ned på soffan och blef så sittande med armbågarna på bordet... »Så gammal som han är, kan ni naturligtvis förstå, att han är ömtålig. Han tål inte fukt, inte alls. Han blir genast sjuk, om fönstret står uppe. Och att ligga i ett oeldadt rum skulle kunna taga lifvet af honom. Han har sin egen doktor, som bor i Paris. Sist for jag dit den långa vägen bara för min mans skull. — Min man måste undergå en riktig kur, ser ni. Det var ett inre fel. Han är ännu inte riktigt bra, tror jag. Ibland är han så krånglig och förstämd...» Och hon suckade — en undergifven liten suck... »Ja, han kommer mig ofta att gråta och tvifla både på honom och mig själf... Vet ni hvad det vill säga att tvifla på sig själf... att i ett ögonblick förstå, att det är inbillning alltsammans... alltsammans, som man byggt hela sitt lif på och trott på... trott, så att det vuxit ihop med hela ens varelse?... Tror ni inte, att jag haft sådana stunder, jag... då jag stått öga mot öga med mig själf och klädt af mig bit för bit... skoningslöst, tills jag riktigt såg, hur intet jag var... Jag skrattar och leker, när andra se mig, och därför tror man, att jag inte kan taga något allvarligt... Åh! Jag kan kanske känna djupare och starkare än de, som hela lifvet igenom gå med hängande munpipor och nedslagna ögon...»

... Det är bara han, som så kan kom-

ma mig att tvifla på mitt kall och komma mig att tro, att jag inte alls duger till violinist... Åh, i sådana stunder är det, som om jag satt och såg ned i ett svart, omätligt djup, och dit in i det svarta måste jag och det är någon, som knuffar mig bakifrån och jag vill inte dit... jag vill inte... och jag håller emot... men jag måste... och så faller jag... och jag sjunker djupare och djupare och det finnes ingen botten... och jag sjunker...»

M:lle Curra satt så tyst en stund och stirrade framför sig med hopdragna ögonbryn. Och åter blef hennes hvita panna slät och hon såg upp med en stor, ljus blick.

»... Det finnes också stunder, då han kommer mig att tro... tro fast och lugnt på mig själf och min förmåga... åh... det är en berusande känsla... Det är något underbart, som griper en ända in i alla fibrer... man blir så underligt varm längst innerst i ens varelse... och det är som om man gick ut ur sitt eget lilla småaktiga jag och lyftes uppåt och allt blef stort, fritt och ljusst... Det är endast han, som kan komma mig att känna en sådan salighet... endast han, som kan komma mig att tro så orubbligt starkt på min förmåga...»

... Han kan vara härlig... härlig... Jag känner, hur jag tillhör honom helt och hållet, med hvarje andedrag... Jag älskar honom öfver allt annat på jorden... älskar honom...»

Det var som om hela hennes lilla dockvarelse växte i detta enda ord, och hon upprepade det ännu en gång med slutna ögon... »älskar honom...»

Han hade suttit stum och hört på henne. Endast den stora ådern, som svällde vid hans tinning, förrådde hvad han kände.

»Jag trodde först, att ni skämtade, m:lle Curra... men nu förstår jag, att ni älskar honom... den lycklige... och jag... Curra... jag...»

»... Ni... ni...» Hon såg upp frårvärande, som om någon väckt henne ur en ljuf dröm.

»... Ni!...» Och hon blef åter samma lilla, lekande docka... »Åh, hvad ni har för en sorglig och hjärtnupen min. Inte duger det... seså!»

Hon ryckte till sig den stora, rubinröda rosen, som var fäst vid hennes hvita, nakna axel, slet bladen af den och kastade dem med båda händerna mot honom, så att de föll öfver honom, fuktiga, doftande. Han samlade dem alla i sin hand och kysste dem häftigt... »Curra...»

(Forts.)

Från Percy F. Luck & C:o Handelsaktiebolag

följer med detta nummer den utförligt specificerade priskurant, som den framstående och af våra läsarinor välkända firman tid efter annan plägar offentliggöra genom Idun.

Innehållsförteckning:

Bolette Gjør; författarinnan »Margrethe». Af L. S. (Med porträtt). — Skiften; poem af Sigrid Elmblad. — Offren åt husgudarna; af A. W. — I inackorderingsstrågen VII. VII. — En stor nyhet. — En madonna i silke (Med illustration.) — Utgången af Iduns romanpristävling: Ett nytt literärt namn! — Min »trike» och jag; af Anna Fleetwood Derby. — Albine Pecha. (Med porträtt.) — Ur notisboken. — Teater och musik. — »Min man»; skiss för Idun af Elsa Lindberg. — Tidsfördrif.

Och för pojkar likaså. Verktyg hvarmed man plär »klå». Tack, nu är på ord jag — hvad? Sätter punkt så hjärtans glad. *Kusin Vivika.*

Charad-visa.

Uppå jorden är mitt första störst, Sucker, häfves som ett mänskobröst; Det kan locka, tjusa, Det kan ryta, brusa, Och det talar med sireners röst.

Med mitt andra dras fabriken's hjul, Spännes äfven omkring oxens mul, Den kan huden flänga Och om benen slänga; Vara kan än svart, än grå, än gul.

Uti skogens djupa, mörka sköt Finns mitt tredje liten, mörk och blöt.

Mången ej den känner, Men när solen bränner, »Kan den läska torparns magra nöt».

Nu mitt hela uppå doktors ord Kommer såsom rätt på rikmans bord;

Men i forna dagar Fanns ej klana magar Och man gaf det till vår boskaps-hjörd. *Adota.*

Skärningsgåta.

1	1	2	3	4
2	4	5	6	4
3	7	8	9	10

Mitt första, värda läsarinna, Som dopnamn du kanhända bär,

Du fyra typer där bör finna — Liksom i alla orden här. Mitt andra kan man nogsam kalla Ett verkligt fattigdomsbevis, — Som »bosch» betraktas det af alla, Dess form är stundom en — notis. Det sista ordet vi nu gissa (Du slipper sedan kära du) Betecknar hvad, vi äro vissa Att dina blickar möter nu.

Om vi nu, sedan de tre orden äro rätt lösta, uppställa dem noggrant under hvarandra och med en lodrät linie skära dem midt itu (enligt ofvanstående figur), så bilda de sex bokstäver, som befinna sig på vänstra sidan om den delande linien tillsammansantagna, rätt ordnade ett mansnamn, samt de sex bokstäver, som äro placerade på den andra sidan om samma linie tillsammansantagna, rätt ordnade, ett annat sådant. *Moster Lisa.*

Konsonantförändringsgåta.

Med d. En bruklig, ofta smaklig vara — Ingrediens i mången rätt. En humor kan dig nog förklara, Hur den reds till på bästa sätt.

Med g. Finns allmänt inom Stockholms tullar För den som önskar »vefven dra», Jag går dock ej på ben, men rullar Och tar mig likväl fram rätt bra.

Med t. Ett klädesplagg bland många andra — Jag undrar om det också klär. —

Dock — synes däri någon vandra, Så är det säkert icke här. *Moster Lisa.*

Aritmorem.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 = Arbete från smedjan, ej sällan sirligt
4, 6 = partikel,
5, 6 = adjektiv,
10, 2 = djur,
5, 2, 4 = fångstredskap,
1, 9, 3 = mansnamn,
5, 6, 7, 8 = för tillfället påkommet infall. *E. O. N.*

Apokop.

1—5 = passär för småfolk,
1—4 = klädd i krona,
1—3 = häcklas af en och annan. *Fix.*

Lösningar.

Logogryfen: Fågelskrämma: mask, ål, eka, ås, skål, ek, slår, kelar, grål, Elsa, Lars, glas, råf, grå, ålg, lärka, ram, skålm, märke, läkare, skref, mars, arm, kam.

Charaden: Takås.

Namnaritmogryfen: Ellen Hartman: 1) Greta, 2) Selma, 3) Hilma, 4) Olona, 5) Leonora, 6) Beda-Hilma, 7) Alexandra, 8) Henrika, 9) Betty, 10) Mimmi, 11) Klara, 12) Jenny.

Prokopen: Sören, ören, ren, en.

Gåtan: Fantasien.

Kedjegåtan: Pergament: Per—erg—gam—amen—en—t.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Vanskligt är det, må ni veta, Att sig själf beskriva rätt, Och det bör er icke reta, Om det sker på tölpigt sätt. Hufvud har jag nog, men tänk er Att det nästan litet är, Innan ni ert eget sänker, Fullt af gissningens besvär. Om på denna jordplaneten Split och söndring stå i rop, Känner jag till hemligheten Att det brustna jämka hop. Men om man mig ej behandlar På ett fint och varsamt sätt, Händer det att folk jag stöter Med min spetsighet helt lätt. Men nu må ni dissikera Stackars mig och finna ut, Om jag har meriter flera, Innan gåtan får ett slut.

En som kommit Nordpol'n nära. Hvad en munk jämt måste bära Till en gödd lekamens skydd. När man är för byran brydd, Hvad man måste af sin nästa. Stängsel, ett ibland de bästa. Luktat illa, smakar ljufligt, Mången åter därpå grufligt. Hvad den lille fiskargossen Hoppas jämt att få på »trossen», När han sitter, »svång» i magen, Invid — hvad? — mest hela dagen. Hvad som mannens jämvikt rubbar, Om den fattas. Namn för gubbar,

Bland nu befintliga Cacaosorter intages säkert förnämsta platsen af

HULTMANS CACAO

Guldmedalj vid 1897 års Konst- och Industriutställning i Stockholm.

CAKES fullt jämförliga med de engelska, fås hos de flesta specialhandlare i huvudstaden.
FÖRSÖKI Kongl. hofleverantör. — C. W. SCHUMACHER 17, Norrlandsgatan 17, Stockholm.
SPISBRÖD, många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär priskurant.